

Pozvánka na koncert

Ve čtvrtek 16. prosince se od 16 hodin uskuteční v kostele sv. Jana Nepomuckého předvánoční koncert žáků a učitelů Základní umělecké školy Jakuba Jana Ryby.

Mše svaté a Rybova Česká mše vánoční o vánočních svátcích

pátek 24. prosince - Štědrý den

15.30 hod. - malá půlnoční - mše svatá v městském kostele sv. Jana Nepomuckého

22.00 hod. - vigilie - mše svatá v kostele Povýšení sv. Kříže ve Starém Rožmitále za Jakuba Jana Rybu spojená se slavným provedením České mše vánoční „Hej, mistře“ a zpěvem koled na závěr

sobota 25. prosince - Boží hod vánoční - slavnost Narození Páně

8.30 hod. - mše svatá v kostele Povýšení sv. Kříže ve Starém Rožmitále se zpěvem koled na závěr

neděle 26. prosince - svátek Svaté rodiny

8.30 hod. - mše svatá v kostele Povýšení sv. Kříže ve Starém Rožmitále se zpěvem koled na závěr

17.00 hod. - provedení České mše vánoční Jakuba Jana Ryby jako duchovní koncert se zpěvem koled na závěr v kostele sv. Jana Nepomuckého na Náměstí

Úmysly mší svatých od 6. do 19. prosince 2004

M - městský kostel sv. Jana Nepomuckého na náměstí

V - kaple sv. Anny ve Voltuši

R - farní kostel Povýšení sv. Kříže ve Starém Rožmitále

Ranní mše sv. **R: Ne 8.30 hodin**

Večerní mše sv. **M: Út - So 17.30 hodin**

V: Pá 16.30 hodin

Po 6.12. M	mše sv. není	Po 13.12. M	mše sv. není
Út 7.12. M	Za † Václava Melichara	Út 14.12. !!! České Budějovice	mše sv. zde nebude !!! Za † Miroslava Roma, jeho rodiče a duše na které nikdo nevzpomíná
St 8.12. M	Za † Marii Trčkovou, rodiče z obojí strany, bratra Adolfa a na poděkování za uplynulý rok	St 15.12. M	Za † Karla Kozla a za duše v očistci
Čt 9.12. M	Za Boženu Hajerovou, syna a duše v očistci	Čt 16.12. M	Na dobrý úmysl
Pá 10.12. V M	Na dobrý úmysl Za Boží pomoc pro nemocnou	Pá 17.12. V M	Na dobrý úmysl Za † Aloise, Václava a Marii Holanovy
So 11.12. M	Za † Františka Češku, manželku Miladu, švagra Vojtěcha, rod Češků a Halíků	So 18.12. M	Za † Miloslava Muchnu a jeho rodiče
Ne 12.12. R	Za Josefa a Stanislava Dvořákovy a jejich rodiče Františka a Boženu	Ne 19.12. R	Za farnost

Pro vnitřní potřebu vydává Římskokatolická farnost Starý Rožmitál, Rybova 1, 262 42 Rožmitál pod Třemšínem
☎ 318 665 182 Uzávěrka příštího čísla je ve středu 15.12. 2004

FARNÍ ZPRAVODAJ

Římskokatolické farnosti Starý Rožmitál

Číslo 5

5. prosince 2004

Něco pro obveselení v šedivých adventních dnech

Svět se mění. Někdy skoro k nepoznání. Kdyby dnes přišel do Evropy nějaký zcela věci neznalý pozorovatel, psal by před Vánoce do své země nejspíše takto:

„Brzo poté, co se odbydou hřbitovní svátky, při nichž staří lidé postávají u hrobů a rozsvěcují na nich svíčky a mladí lidé proběhnou hřbitovy a velmi rychle ometou a ošmrdlají nějaký hrob, vypuknou velké svátky. Jsou to svátky obchodních domů. Lidé je slaví tím, že do obchodních domů, které navštěvují celý rok, docházejí častěji a nakupují daleko více než jindy. Existuje přitom jakési pořadí toho, co se nakupuje. Myslím, že nejprve se nakupují věci, které lidé obvykle potřebují. Později se již vším zásobením věnují nákupům roztodivných zbytečností. Posléze se jejich zájem přenesou na potraviny. Při těchto slavnostech se hrají písně, které se jindy nehrají. Pojednávají o narození jakéhosi dítěte, o pastýřích a dárcích. Matka dítěte se jmenuje Marie a jindy Panna. Někteří staří lidé vyprávějí o tom dítěti neuvěřitelný příběh. Zřejmě si ho pamatují z doby, kdy zde bylo jiné náboženství. Z té doby se dochovalo něco málo zvyklostí jako např. že lidé zdobí své příbytky zlatým, stříbrným i jen zeleným jmelím a pozlacují či postříbřují i jiné suché větve a šišky. O tom pozlacování však nedovedu říct, zda bylo vždycky anebo bylo zavedeno až v nové době, kdy se uctívají peníze, které jsou bohem nové doby. Ve městech je možno tou dobou potkat dosti lidí převlečených za jakéhosi vyrostlého trpaslíka. Je to starý dědek v červených šatech obšitých bílou kožešinou. Na hlavě nosí špičatou červenou čepici, jejíž špice ukončená bílou bambulí je převislá dolů, většinou na ucho. Dědek má rumělkovou tvář, často bambulovitý, trochu blbost věštící nos a neobyčejně mohutné bílé vousy a dlouhé vlasy. V létě je možno jeho malé sošky najít v zahrádkách, kde pak ovšem mívá i jinak obarvený oděv. Tento veleskřet je rovněž zobrazen takřka ve všech obchodních výlohách, kde často z košíku vysypává nebo v něm nese množství pestrobarevně zabalených balíčků. Jeho sochy jsou v obchodních domech v nadživotní velikosti a dokonce se nadpozemsky vznášejí nad nimi. Létací sochy jsou udělány jako plynové balónky. Zpočátku, kdy jsem ještě nevěděl, že jde o sochy, domníval jsem se, že některý z dědků se přejedl hrachu nebo se napil na čerstvé třešně a nyní trpí hrozným nadmutím. Třeba poznamenat, že jde o božstvo vcelku vlídné a s určitým smyslem pro humor. Dětem rozdává bonbony a je možné o něm žertovat, pokud ovšem jinak zachováte správný náboženský názor, berete všechny jeho příkazy k nákupům a tváříte se vesele, i když vás zrovna bolí zuby. Posledním, co lze na svátcích nákupu popsat, je to, že všichni lidé začnou velmi spěchat. Tou dobou se po ulicích chodí o hodně rychleji, ale zároveň, tak jak se blíží konec svátků, což je některý den mezi 21. - 23. prosincem, podle

toho, kdy je neděle, velmi často se s někým zastavují a přejí mu „*hlavně to zdraví*“. Kdybychom mohli pozorovat města v době této slavnosti z dálky, vypadala by jako rychle a zmateně těkající kolonie hmyzu těsně před příchodem očekávané katastrofy.

K této věci se také nejspíše váže obřad blikotání. V oknech domů, ve výkladech a na mnoha stromech, ať už Jehličnatých nebo listnatých (tou dobou bez listů), umisťují lidé dlouhé řetězce malých světýlek, která různě zhasínají a opět se rozsvěcují. Je to myslím připomínka pomíjivosti života a upamatování na brzké dohasnutí. Matky taková blikadla ukazují zvláště malým dětem. Protože jsou i jistá shromaždiště zaměřená na slavnosti blikotání, soudím, že tato velmi zbožná společnost se těší na den, kdy budou lidé schopni přejít do posmrtného života v ráji, který, jak pevně věří, bude naplněn pachem spáleného omastku, ve kterém se škvaří buřt, a dobrými lidmi, kteří nosí v igelitových pohárcích trochu vychládající svařený octový nápoj se skořicí a hřebíčkem. Dalším kýženým rysem ráje, do něhož se vstupuje blikotajícími branami, je dunivý hluk a řev, který zcela vylučuje, aby někdo něco řekl, protože ohluchnete a vnímáte zvuk pouze hmatem jako náporu zvukové vlny. Musím dodat, že po celý rok existují ve všech městech i malých vesnicích svatyně a kapličky kraválu, kde se zvláště od pátku do neděle konají pravidelné bohoslužby hluku.

Svátky peněz, utrácení, nadbytku a přejídání jsou nejdělsími svátky zdejší společnosti. O tom, jak pak probíhá petardový svátek alkoholu (na zlomu roku) a po něm trochu smutné svátky zvané: *sleva - discount až X %*, které probíhají v lednu, napíší ti příště.“

Převzato z knihy prof. Petra Piřhy Adventní čas.

Z historie - 4. část

P. Antonín Platnýř, varhanář Martin Paleček a nové varhany

Nástupcem proslulého faráře Hoffmistra se po jeho smrti stal na tři léta mistr filosofie a bakalář teologie František Stříbský a po něm zde pak další tři roky působil Bohumil Stehlík z Čenkova, mistr filosofie a licenciát bohosloví, který učinil nadace kostelu, ale pochován byl v rodinné hrobce v Plzni. Od r. 1743 do r. 1748 zde farářoval Václav Cipelius, pozdější farář v Týně nad Vltavou.

Roku 1748 se stal novým starorožmitálským farářem P. Antonín Platnýř, který zde pak působil dlouhých 33 let, až do své smrti roku 1781. Již po dvou letech se pustil do smělého a v této době nevděčného projektu. Stačila i tak krátká doba na to, aby poznal, že kostel potřebuje nový varhanní nástroj. Z jeho zápisu v Zádušní knize můžeme vysledovat nevdědní zájem a starostlivost o tuto farnost, ale i určité rozčarování a vyčítavý tón, pramenící z malého zájmu celé farnosti, která jeho nadšené aktivity již tak nadšeně nesdílela. Antonín Platnýř píše: „*V kostele shledal jsem varhany čili vulgo pozitiv postavený a opravený z jmění kostelního, jež však neměly valné ceny; proto jsem se rozhodl k postavení nových varhan, do kteréhož díla jsem se dal 1750 - za mého farářování druhým rokem, ačkoli jako začátečník mnohými dluhy obtížen na zařízení hospodářství; na něž nečítaje dobrodince, jež brzy uvedu, všecko ostatní nutně s velikým mým přičiněním, bez něhož nic by se vykonati nemohlo, z vlastní kapsy jsem vydal, takže kostel tyto varhany tak velké ani jednoho denáru nestály, vyjma 30 zl. na rozšíření chóru, s vyšším povolením na to vynaloženými.*“ Suma vybraná od dobrodinců dala celkem 168 zl. 26 kr., z panství 3 kopy. „*Poněvadž však pro tak velké dílo z této částky sotva potřebný materiál se zjednati mohl, proto prosil jsem osadníky z vesnic, aby kteří v penězích neplatí, aspoň nějakým obilím přispěli, kteří by to byli učinili, kdyby od kteréhosi úředníka, jehož jména šetřím, pod záminkou budoucího zapsání a z toho vzniklého důsledku nebyli bývali odraděni. Celé ostatní břemeno sám jsem nesl. Varhany tyto 16 rejstříkové stály 700 zlatých se vším všudy; nabarvení a pozlacení týměž způsobem s nějakou pomocí od některých, ale nemnohých*

dobrodinců, větším dílem i z vlastní kapsy i přičiněním jsem opatřil; což na 80 zl. stálo.“ Tolik slova P. Antonína Platnýře, která ze Zádušní knihy přepsal pan učitel Václav Matoušek.

Za postavení našich slavných varhan tedy plně vdčíme právě tomuto knězi, který i přes výše uvedené nesnáze na zdejší obyvatele nezanevřel a varhany „z vlastní kapsy“ zaplatil. Otázkou však již asi navždy zůstane, jakým způsobem tak rychle nashromáždil potřebnou, na tu dobu skutečně velikou, sumu peněz. Transakce nebyla zanesena do knih kostelních účtů, jednalo se tedy o soukromé finance a sám farář také varhany jako soukromá osoba zaplatil. Dlouho se ale nevdělo komu, tedy, kdo vlastně postavil starorožmitálské varhany. K identifikaci stavitele měla přispět velkolepá oprava varhan v letech 1996-7. Bývalo totiž dobrým zvykem, že se autor uvnitř varhanního stroje nějakým způsobem podepsal, zpravidla to však bylo na místech běžně nepřístupných, a až jejich opraváři umisťovali své „vizitky“ na místech dobře viditelných, jak je tomu ostatně i u našich varhan. Ovšem i po důkladném rozebrání celého stroje, otevření vzdušnic a prozkoumání všech varhanních součástí nebyl žádný odkaz k osobě varhanáře objeven. Avšak podle shodných rysů našich varhan s varhanami v Paštíkách u Blatné, kde je nesporné autorství varhanáře Martina Palečka, byla následně vyslovena hypotéza, že by mohl být autorem i našich varhan. Z jeho tvorby se však mnoho nástrojů nedochovalo, jedná se v podstatě pouze o 4 pozitivy, roztroušené v různém stupni zachovalosti po celých jižních Čechách, přičemž časově i výtvarně jsou rožmitálským varhanám nejbližší právě ony paštické z roku 1752. Také charakteristický rukopis řezbářské rokajové výzdoby, široká menzura a tvar zátek krytých píšťal, provedení výplně skříně, rám a bočnice manuálových klaviatur jsou ve shodě s dochovanými Palečkovými nástroji. Až po důkladném ohledání původních manuálových kláves, byl na jejich čelních ploškách zdobených dekorativními obdélníčky z bílé kůže objeven ražený dekor s iniciálami MP, které jsou typické právě pro tvorbu Martina Palečka.

Martin Paleček se narodil 6.11.1725 v Hošovicích (dnešní Hostišovice) z rodičů poddaných k Drahenicím, tedy dá se říci, v našem kraji. V r. 1760 byl přijat za měšťana v Netolicích, kde se téhož roku oženil s ovdovělou Marií Annou Pobříslovou. Zde měl také svoji varhanářskou dílnu a tady také 15.12.1765 ve věku 40 let zemřel. Kdy přesně postavil naše varhany, nevíme, stalo tak v rozmezí let 1750-52. V každém případě byl v této době velice mladý, a i přesto postavil nástroj, který mu i po 250 letech dělá čest a stal se proslulým díky osobě Jakuba Jana Ryby.

Farář Antonín Platnýř zemřel r. 1781 a byl, stejně jako farář Hoffmistr, pohřben v kostelní kryptě, kde byly jeho ostatky při průzkumu hrobky v roce 1977 podle nalezené kovové tabulky s latinským nápisem identifikovány. Ten, jenž se největší měrou zasloužil o naše varhany, odpočívá v kryptě nedaleko od nich, stejně tak, jako nejpозoruhodnější postava mezi rožmitálskými faráři - Václav Vavřinec Hoffmistr. Snad nám tato dvě jména připomenou, že každé lidské úsilí v péči o nesmrtelné hodnoty, i když se zdá zpočátku nesnadné a plné obtíží, má smysl, a to i za cenu osobních obětí, neboť Bůh žehná a pomáhá těm, kdo ho milují.

Ivana Hoyerová

Zprávy a oznámení

Dětská mše sv.

V sobotu 11. prosince bude sloužena v městském kostele sv. Jana Nepomuckého mše sv. pro děti a jejich rodiče. Začátek je od 17.30 hod. Tématem bude advent.

Upozornění !!!

V úterý 14. prosince nebude v Rožmitále sloužena mše sv. Zúčastním se totiž školení mladých kněží na biskupství v Českých Budějovicích a přijedu až 15. 12. dopoledne. Intenci „Za † Miroslava Roma, jeho rodiče a duše, na které nikdo nevzpomíná“ odsloužím v Českých Budějovicích.